

**Stoppa tvångsumgänge
inför en Lex Tintin**

**Svåra ätstörningar
kräver specialvård**

**Tuff barndom kan skapa
fysiska sjukdomar**

**Teknik och hjälpmedel
smart och säker surf**

**Nya boktips med
högaktuella ämnen**

**Event-
kalender
2023**

**NY METOD SKA HJÄLPA
VALDSUTSÄTTA
BARN OCH KVINNOR**

Läs om verksamheterna: Amplius Omsorg, Humana, Misa Ung och Mo Gård

Vi hjälper dig!

Enkel, snabb och kostnadsfri placeringshjälp

Hitta snabbt rätt verksamhet
på sök- och placeringstjänsterna
HVBGuiden.se och LSSGuiden.se när du behöver göra
placeringar inom HVB, Familjehem, Stödboende,
Skyddat boende, Öppenvård och LSS.

Eller kontakta oss på: 020-10 40 99

HVBGuiden.se

Hitta rätt HVB-hem, familjehem, stödboende,
skyddat boende eller öppenvård

Kostnadsfri placeringshjälp för socialtjänsten

☎ 020-10 40 99

Epostadress

Lösenord

Logga in

Kom ihåg mig [Glömt lösenordet?](#)

Hem

Mässdagar

Utbildningar & Föreläsare

Vår tidning

Länkar

Våra produkter

LSSGuiden.se

Om HVBGuiden.se

Arbetar du på socialtjänsten och ska göra en placering?

Du vet väl om att det går mycket snabbare att skicka en förfrågan till de verksamheter som matchar dina preferenser och har ledig plats istället för att kontakta dem en och en? Det är ett enkelt formulär och du får ofta svar inom några minuter.

Till placeringsförfrågan

Sök verksamhet

Fri textsökning

Alla verksamhetstyper

Hela landet

Sök

↓ Detaljerad sökning

Ljusare tider väntar

FÖR MÅNGA AV OSS handlar den kommande våren om nya möjligheter, så varför inte ta tillfället i akt att lära sig något nytt? Låt dig inspireras, få kunskap och bli fylld med kraft och energi på våra kostnadsfria HVB-/LSS-/Familjehemsdagar runt om i landet. Kika på vår Eventkalender sidan 31.

MAHER TURKIE KOM som 10-åring till Sverige från Libanon. Han hade vuxit upp med krig, fattigdom och utsatthet. Som tonåring hamnar Maher i gäng som sysslar med droger och kriminalitet, ett liv som leder till två långa fängelsevistelser. Efter många år och flera försök lyckas Maher bryta sig loss från sitt destruktiva liv och har sedan dess arbetat för att ge ungdomar en röst till vuxenvärlden. Idag driver han föreningen No2Crimes och är en uppskattad talare och coach. Läs hans berättelse på sidorna 4-6.

VARFÖR HATAS DET PÅ NÄTET? Nätet är en plats för kärlek men också hat. Ett hat som påverkar människors liv på olika sätt. Men vad är det för faktorer som ligger bakom hatet, som gör att människor så grovt uttrycker sina åsikter om andra? I en förkortad artikel listas fem bakomliggande faktorer. Läs mer på sidan 8.

Ätstörningarna, särskilt bland unga flickor, ökar. Socialstyrelsen har därför beslutat att svårbehandlade ätstörningar ska omfattas av nationell högspecialiserad vård. Läs om detta och om de ärfliga varianterna av ätstörningar på sidan 14.

Våldsutsatta mammor och barn ska få stöd med hjälp av ny framgångsrik metod från USA. En metod som ska ge föräldrarna mer praktiskt stöd för att de ska kunna stötta och bättre se sina barns behov. Läs om den nya metoden på sidan 20.

Som vanligt får du även i detta nummer åtta nya boktips och en massa relevanta notiser.

BEHOVET AV STÖD OCH HJÄLP är större än någonsin.

Våra kostnadsfria sök- och placeringstjänster, HVBGuiden.se/LSSGuiden.se, underlättar ert dagliga placeringsarbete.

Kontakta oss så hjälper vi er, 020-10 40 99 eller info@cura.se

Vi önskar trevlig läsning i vårt nya nummer av tidningen HVB&LSSGuiden!

Annelie Blomqvist, redaktör, annelie@cura.se

Utges av: ComCura PlaceringsService AB
 Industrivägen 1, 171 48 Solna
 Tel: 08-459 24 20
 E-post: info@cura.se
 Internet: hvbguiden.se, lssguiden.se
 Ansvarig utgivare: Erik Bergdorf
 Redaktör: Annelie Blomqvist, annelie@cura.se
 Skribent: Helena Wikström
 Grafisk form: HewiDesign Grafisk form
 Annonsbokning: 08-459 24 20, sales@cura.se
 Annonsproduktion: Helena Wikström
 Tryck: Printing By Wind
 ISSN: 2001-2713

Vill du hålla dig uppdaterad inom branschen? Maila till: info@cura.se

Åsikter framförda i denna tidning delas inte nödvändigtvis av redaktionen.

Innehåll

- 4 Maher Turkie**
från missbruk och kriminalitet till coach och talare
- 8 Näthatet**
5 förklarande faktorer
- 14 Vissa ätstörningar**
har ärtlig grund
- 20 Våldsutsatta barn**
tydligt föräldraskapsstöd behövs
- 24 Psykisk (o)hälsa**
vi har samlat relevanta artiklar
- 31 Eventkalender 2023**
ny kunskap och inspiration

Läs reportage från några unika verksamheter

Swisha till

123 129 50 21

Människor i **Ukraina** flyr för sina liv. De behöver akut nödhjälp. Scanna QR-koden och swisha en gåva idag!

Maher Turkie

Från droger och
kriminalitet till

**ENGAGERAD
TRYGGHETS-
SKAPARE
PÅ MALMÖS GATOR**

Idag är Maher Turkie en 43-årig fyrabarnspappa boende i Malmö. Maher driver den ideella föreningen No2Crimes och är en driven och energisk inspiratör som i sina föreläsningar använder sig av sin bakgrund i den kriminella sfären.

Läs hans berättelse om den långa vägen från ett liv med droger och kriminalitet till att bli ungdomarnas språkrör till vuxenvärlden. Ett engagemang som resulterat i nomineringar som Årets Eldsjäl, Årets Volontär och Årets Omfamnande Trygghetsskapare.

MAHER KOMMER från Libanon. Han växte upp med inbördeskrig, utanförskap och utsatthet. Både han och hans mamma var också utsatta för våld av hans pappa, en pappa med missbruksproblem. Pappan tar sig till Sverige och efter ett par år kontaktar han Maher, pappan vill att Maher ska komma hit.

Maher drömde om att bli narkotikapolis, men även om att hjälpa kvinnor som blir utsatta för våld. Kanske var det något han kunde göra i Sverige? 1991, som 10-åring, kom Maher till Sverige och till Malmö. Han kommer till en ny familj, hans pappa hade en ny fru och han hade nya syskon, medan hans mamma var kvar i Libanon.

– Det var svårt att vara så liten och vara utan min mamma. Men jag försökte anpassa mig och göra mitt bästa, berättar Maher.

OMRÅDET I MALMÖ där Maher bodde hade stora problem med segregation och utanförskap. Ett område som Maher ändå kände sig trygg i. Efter en tid hamnade han dock bland vänner som inte var bra för honom. Han var en osäker kille, ville så gärna bli accepterad och grupptricket var hårt och svårt att stå emot.

– Jag sökte kärlek, ville bli uppskattad för den jag är, men blev inte det. Då är det lätt att dras med och börja göra dumma saker. För att åtminstone var en i gänget, säger Maher.

Det började med småstöder, sno godis för att ge till vännerna. Småstöder som snart blev större och livet blev trassligt och fyllt av problem. 1995 kommer hans mamma till Sverige och Maher upplever att han äntligen får en riktig familj igen. Det problematiska livet ser ut att vända, han byter skola och är motiverad att satsa på sina studier.

– I området där min nya skola låg var det inte så stora sociala problem, däremot mötte jag rasism för första gången. Jag var en av två invandrare på min skola och det kändes väldigt jobbigt att bli uttittad, fortsätter han.

Jobbiga känslor som leder till konflikter och som till slut resulterar i att han blir avstängd på halvtid från skolan. Han känner sig sviken, sviken av alla vuxna, det är ingen som förstår honom och som är på hans sida. Hans mamma och pappa kan inte svenska och har svårt att göra sina röster hörda. Hos Maher växer en ilska.

– Jag var duktig. Jag var bra på både fotboll och karate och även jätte-

Maher är skuldsatt och de som är skyldiga honom pengar vägrar betala.

”Det var en fruktansvärd situation. Kunde jag tänka mig att döda en annan person för att få mina pengar? Här nådde jag botten. Allt var svart inom mig.”

duktig i matematik. Men det var ingen som såg det, som såg mig, och det gjorde mig både arg och frustrerad, berättar Maher.

Någon gång i slutet av 1999 ska Maher ha en fest tillsammans med sin bror. Under alla år har han varit tydlig med att han inte är intresserad av droger, det är inte hans grej, han tar avstånd från alla som bjuder och försöker truga.

– Mitt under festen märker jag att nästan alla plötsligt är försvunna. Jag börjar leta och hittar dem stående utanför tvättstugan där någon har lagt upp en lina kokain och de övertalar mig att testa, säger Maher.

Maher testar och han upplever att allt förändras. Han är tjugo år och livet förändras helt. Från att ha varit osäker så blir han

självsäker. Han tar droger men börjar snart också deala och han hittar sitt eget framgångsrika sätt att göra det på.

– Jag började med ”hemkörningar”. Jag blev snart stor i de här kretsarna och jag körde långa sträckor, både till Stockholm och till Göteborg. Jag har en stark entreprenörsida i mig, det var bara det att det jag levererade var något dåligt, förklarar Maher vidare.

Mahers affärsidé med hemleveranser växer. Han är tydlig och punktlig gentemot sina kunder, någon att lita på. Han missbrukar själv men håller sitt bruk under kontroll, bara på helgerna och ganska måttligt. En kontroll som håller en tid, innan missbruket växer. Efter en tid sitter han fast i både ett eget missbruk och i de förväntningar som finns på honom som leverantör.

2009 ÅKER MAHER till Libanon. Två år tidigare hade han gift sig, men nu knakade äktenskapet i fogarna. Maher och hans fru pratade om att ta en paus eller gå skilda vägar. Maher åker till Libanon för att få distans, men innan han åker ber han en vän ta över en uppgjord leverans han själv inte hinner med. En liten leverans på fem gram kokain.

– Och killen åker fast. Han berättar om mig och jag åker fast i Libanon. Jag blir frihetsberövad i tre år i väntan på en rättegång som sedan dömer mig till ett fängelsestraff på fem år. Fem år för fem gram, berättar Maher.

Tiden i fängelset i Libanon tar hårt på Maher. Han sitter i en liten cell på åtta kvadratmeter tillsammans med sex övriga fångar. Män dömda för mord och våldtäkter. Under tiden han sitter fängslad dör hans far- mor. Den enda person som Maher upplever har trott på honom.

– Det här var nästan det svåraste för mig. Svårare än att vänta på min dom, svårare än tiden i fängelset. Jag kände en sådan skuld för att jag hade svikit henne, hon var ju den som hade trott på mig, säger Maher.

NÄR MAHER SLÄPPS ut ur fängelset och kommer tillbaka till Sverige är han rädd. Rädd för att göra något som riskerar att han skickas tillbaka till Libanon. Han bestämmer sig för att bryta sig loss från droglivet och allt kriminellt och flyttar därför till Stockholm. Han behöver lämna sina vänner och börja om på nytt.

– Jag hade försökt så många gånger tidigare men misslyckats, men nu ville jag verkligen. Och så hade jag träffat en ny tjej, fortsätter han.

Tiden i Stockholm blir dock väldigt kort. Mahers nya flickvän bor i Malmö och berättar att hon är gravid, han måste åka tillbaka. Och snart är han även tillbaka i sitt gamla farliga och destruktiva liv.

– Det är så svårt att bryta sig loss. Jag hade försökt tidigare och innan jag åkte till Stockholm hade jag sökt upp socialtjänsten för att be om hjälp. De tog inte ens emot mig, säger Maher.

Maher blir både förtvivlad och frustrerad. Han känner att ingen vill lyssna på honom, ingen vill hjälpa honom. Det här är första gången han verkligen ber om hjälp och han får bara kalla handen.

– När det här händer då tappar jag det lilla förtroende jag har för samhället. Jag blir arg, ger upp mina försök och börjar sälja droger igen, fortsätter han.

Efter en kort tid åker Maher fast igen, och döms till 4,5 års fängelse. När man döms till ett så långt straff har man möjlighet att önska vilken anstalt man ska sitta av straffet på. Maher visste att Norrtäljeanstalten erbjuder internerna utbildning i praktiska yrken och söker sig dit.

– Det var ett tufft fängelse det också. Att sitta bland gängmedlemmar från Stockholm och hitta rätt bland allt maktspel. Men jag höll ut och gick tre utbildningar, säger Maher.

NÄR HAN KOMMER ut från fängelset så känner han sig så stolt. Han har utbildning och fixar snart ett arbete. Nu är han pappa till fyra barn och ansvaret ligger tungt på honom. Gör han rätt? Väljer han rätt? Beslutsångesten är stor och han är återigen den lilla osäkra kil-

Vad är ditt budskap till de som arbetar inom socialtjänsten?

– Ta emot alla! Försök förstå, visa att du vill förstå. Alla kan hjälpa till på något sätt. Om någon har sökt sig till socialtjänsten så är de desperata, det är det sista de vill göra.

len. Familjen finns där, släkten och vännerna. Men livet i stort är präglad av samma kriminella krets. En krets av vänner som har krav på honom, vill ha honom tillbaka.

– Under de här åren hade också situationen förändrats. Nu handlade det om stora gäng, om skjutningar och våld. De här människorna var min familj – min riktiga familj, och mot dem är man lojal, förklarar Maher.

Det Maher gör räcker inte för gänget. De är inte tacksamma, inte lojala, han känner sig återigen ensam och sviken. Och han känner sig dum. Dum som tror att det finns något att hämta bland människor som är beredda att sälja ut en vän för 10 000 kronor. Maher är skuldsatt och de som är skyldiga honom pengar vägrar betala.

– Det var en fruktansvärd situation. Kunde jag tänka mig att döda en annan person för att få mina pengar? Här nådde jag botten. Allt var svart inom mig, berättar han.

Maher har flera gånger tänkt tanken på att avsluta sitt eget liv, men inte gjort det. Nu befinner han sig på botten. Han har missbrukat

varje dag under lång tid utan att sova, han är trasig och ensam och känner ett enormt självförakt. Han vill inte leva längre. Han kör i sig en massa droger... men, vaknar upp gråtande efter fem dagar, och ber ”Gud ta mitt liv eller ge mig en ny chans”.

Två veckor senare ligger han på en madrass hos sin mamma. Hon ger honom libabröd, yoghurt och oliver, det han åt som liten.

– När jag bet i mackan märkte jag att mamma hade plockat ur olivkärnorna för att jag inte skulle skada mig. Det kändes som om jag var 10 år igen, ett litet barn som behövde kärlek av sin mamma, omsorg och omtanke, säger Maher.

NU KOMMER en tid av smärsamma insikter. Insikter kring vilka han har svikit; sin mamma, sin fru och sina barn. Han ber om förlåtelse, bekänner alla sina misstag och allt han har gjort som har skadat andra.

Och han börjar prata, prata om kriminalitet på ett ärligt sätt. Han gör det genom små filmer han lägger upp på Facebook.

– Jag berättar vad jag har gjort. Jag berättar att jag nu har bett om ursäkt men säger också att jag inte vill att någon annan ska göra samma sak. Begå samma misstag, tro att den kriminella vägen är en lösning, berättar Maher.

Varje gång Maher sänder, varje gång han lägger ut sina filmer där han ärligt talar om vad ett liv med droger och kriminalitet leder till, har han 40-50 000 tittare. Han får kärlek, han får uppmuntran och många vill att han ska gå ut och berätta på skolor, möta de unga och berätta sin historia.

Han får besök av en mamma som berättar att hennes son sett Mahers filmer och sagt: ”jag vill bli som honom. Jag vill också sluta med droger och kriminalitet”.

– Allt detta blev vändpunkten för mig, som gjorde att jag orkade bryta mig loss och börja ett nytt liv. Jag förstod att jag behövdes, att jag om någon, kunde berätta för de unga hur dåligt och farligt det här livet är, säger Maher.

HAN STARTAR föreningen No2Crimes och på sex månader har han 23 000 medlemmar. Idag arbetar fyra personer med föreningen som arbetar aktivt för att motverka all form av diskriminering. Målet är att minska utanförskap, psykisk ohälsa och kriminalitet bland barn och unga. ■

Söker du LSS-placering?

Vi har lediga platser och finns på flera platser i landet. Mo Gård har 75 års samlad erfarenhet och specialiserad kompetens kring kommunikation, kombinerade funktionsnedsättningar och utmanande uttrycksätt. Vi är ett stiftelseägt idéburet kunskapsföretag som erbjuder individanpassade helhetslösningar inom boende, daglig verksamhet och gymnasiesärskola till personer med intellektuell funktionsnedsättning och/eller autism.

Välkommen att besöka Lediga platser på vår hemsida och ta kontakt med våra kunniga placeringsrådgivare:

✉ placeringsradgivare@mogard.se

☎ 010-471 67 00

mogard.se

MO GÅRD

Varför är det så lätt att hata på nätet?

Alarmist, mentalsjuk, äcklig att se på ... Ibland känns det som att nätet svämmer över av hat och förakt. Vad är det som får folk att helt tappa koncepterna och spy ut sin ilska över andra? Här kommer en förkortad artikel hämtad från Framfot.se.

EN BRA BIT IN i internetåldern kan vi konstatera att det generella online-klimatet är känslostarkt. Milt uttryckt. Det stormar av både kärlek, entusiasm, iskyla och raseri på nätet. En ny verklighet som har många fördelar men också många utmaningar. Näthatet är en stor utmaning och tyvärr en verklighet för många i dag. Näthat är alltid allvarligt men det är extra oroande när vuxna hänar unga för deras engagemang.

Sedan 2019 har det i perioder stormat rejält kring Greta Thunberg. Grundaren av Fridays for Future behöver knappast en presentation vid det här laget – i dag är hon en av de mest kända svenskarna genom tiderna. Med ett sällsynt moraliskt ledarskap har hon lyckats få världen att lyssna i mänsklighetens viktigaste fråga. Men samtidigt som hon väcker beundran hos många är hon en sylvass nagel i ögat på andra, och lockar fram en vrede utan dess like. Den då 16-åriga klimataktivisterna fick utstå mängder av hat från en hämndlysten vuxenkör. Toppolitiker och inflytelserika personer över hela världen skämdes inte det minsta över att skymfa och häna henne offentligt.

Hon kallades för missfoster, en hjärntvättad alarmist och manipulerad marionettdocka. Ett mentalsjukt svenskt barn som exploateras av sina föräldrar. Som borde få smisk och spärras in på psyket. Som är äcklig att se på och skulle passa som varningsbild på cigarettpaket.

Vad är det som får vuxet folk att helt tappa koncepterna och spy ut sin ilska över en person istället för att lyssna på budskapet?

Här tittar vi närmare på fallet Greta vs. den hatiska vuxenvärlden och tar upp några faktorer som kan hjälpa oss förstå de psykologiska orsakerna bakom näthat.

5 förklarande faktorer bakom näthat

1. Amygdalan kapar frontalloben

Starka känslor som skräck, ångest, aggression och ilska aktiverar vårt flykt- eller kampbeteende. Det här inprogrammerade beteendet var nödvändigt för våra förfäder för att överleva hot och attacker från vilda djur. I dagens värld upplever vi mer hot och påfrestningar av psykologisk karaktär, men det aktiverar samma beteende – fly eller slåss.

Funktionen styrs av amygdala som vid hot eller fara tar över befälet över frontalloberna som annars är den del som styr vårt logiska tänkande, vår förmåga att resonera, fatta beslut och planera.

Klimatrörelsen med Greta i spetsen kritiserar vuxenvärldens livsstil och kräver att vi ändrar våra vanor, vilket kan upplevas som ett hot mot ens självständighet. De som hatar och hotar slår alltså tillbaka intuitivt och utan eftertanke på ett upplevt hot mot dem själva.

2. Härskartekniker ett vanligt vapen i näthat

Voljan att ge igen när man blir kritiserad kan trigga vissa personer att ta till härskartekniker.

I rollen som makthavare kan Greta också upplevas som ett hot mot andra människor i maktposition. Hon behandlas som en ”konkurrent”, som en farlig uppstickare som måste avvärjas och attackeras tillbaka.

Klassiska härskarteknikvapen avfyras. Förminskande och förlöjligande kommentarer om hennes ålder, utseende och diagnos avlossas. Falsa fakta och rykten sprids för att undergräva hennes trovärdighet.

3. Skitsnackarbeteende online blir näthat

Digitaliseringen och den ökade kommunikationen online medför att vi inte smittar varandra med våra känslor lika lätt. Alla vet att det är en sak att prata negativt om någon bakom dennes rygg och en helt annan att säga det öga mot öga. På samma sätt: det är bra mycket enklare att häna en person på sociala medier än att häna hen IRL.

Men varför är det så? Faktum är att ögonen är vårt mest kraftfulla redskap för att förmedla känslor. När vi möts i verkliga livet kan vi läsa av och tolka varandra på ett helt annat sätt än online. När vi är online har vi inte det filtret. Vi behöver lära oss att uttrycka våra känslor i text på samma sätt som när vi står framför en medmänniska.

4. Sociala medier och grupptänkande

Det är inget nytt att en politisk person som hyllas också får utstå hån och förakt. Det verkar vara en naturlag i mänskliga relationer, men i dagens digitala värld blir det än grymare på grund av sociala mediernas spridningseffekt. I koncentrerade bubblor i sociala medier är sådant beteende mycket vanligare och har sorgligt nog blivit en norm.

Vår inneboende förmåga att polarisera i ”vi och dom” kan också leda till inhumant, oschysst beteende. Vi buntar gärna ihop människor i grupper och ser vår egen grupp som den rätta.

I anonyma sammanhang på nätet kan man lätt få en känsla av att man har stöd för sitt beteende för att man är del i en grupp. Då är det mycket lättare att låta känslorna styra och gå till attack på personen istället för att hålla sig till sakfrågan.

5. Empati online är SVÅRT

Forskning från Uppsala universitet visar att förnekelse av klimatförändringar korrelerar inte bara med politisk orientering och auktoritära attityder utan också med låg empati och hög dominans.

Många av Gretas hatare på nätet är alltså dominanta personer med låg empati. Och har man låg empati och svårt att hantera känslor i verkligheten kommer man troligtvis att ha ännu svårare att känna empati och hantera känslor online.

Framfot stödjer kampanjen #nejtillnäthat, ett initiativtagande av Prinsparets stiftelse för ett snällare klimat på nätet. ■

Källa: www.framfot.se

Humana: Barn och ungdomar med sexuell beteendeproblematik

Inom Humana arbetar man med tidiga behovsbedömningar av barn och unga med oroväckande sexuellt beteende. Man vill kunna upptäcka och hjälpa fler på ett tidigt stadie och ser positivt på att fler aktörer uppmärksammar problemen idag.

SEXUELL BETEENDEPROBLEMATIK hos barn och ungdomar kan se väldigt olika ut. En del har begått ett övergrepp där offret för det mesta är ett yngre syskon eller en nära yngre släkting. Andra har fastnat i ett problematiskt porrsurfande.

På Humana finns 11 olika HVB-hem samt 5 st öppenvårdsverksamheter som erbjuder behovs- och riskbedömningar och behandling kring målgruppen. Bedömningarna inbegriper ofta även andra kartläggningar för att ge en bred sammanställning och bedömning för att kunna planera framtida insatser.

– Vi öppnade en ny öppenvårdsenhet i Stockholm i höstas, Stockholm Off.Clinic, och här arbetar vi med GAIN för att göra behovsbedömningar på barn och unga mellan 3-12 år, berättar Josefine Azrang, placeringskoordinator på Humana.

GAIN (the Guided Assessment of Intervention Needs) är en metod för att identifiera behandlingsbehov och som guide för att fatta beslut om behandling för barn under 12 år som uppvisat oroväckande sexuellt beteende. Stockholm Off.Clinic erbjuder även ERASOR och övergreppspecifik behandling.

– Om vi inriktar oss på att i ett tidigt stadie kunna hitta de barn som uppvisar tidiga tendenser till avvikelser från det normala, desto fler kommer vi kunna hjälpa, säger Josefine.

Ett problematiskt sexuellt beteende kommer sällan som enda problemområde, målgrupps-

en har ofta svårigheter med gränser generellt. Svårt att kompromissa med egna behov, svårt att bli avvisade, svårt att hantera känslor och svårigheter med impulser.

På Humana finns det ett etablerat samarbete mellan verksamheterna för att samverka innan, efter och under en riskbedömning eller behandling där behoven av stöd och behandling hos barnet kan ändras under tiden.

– Vi ser en ökning av förfrågningar kring barn och ungdomar som agerar ut sexuellt på olika sätt, berättar Josefine.

Hon menar dock att problembilden funnits där hela tiden, men vi är uppmärksamare idag och att det också är fler kommuner som börjar söka utbildning inom detta ämne.

OFF.CLINIC ÖPPENVÅRD gör även traumautredningar då det är viktigt att behandla traumat innan man sätter in övergreppspecifik behandling. Behandlingen består av insatser med fokus på färdighetsträning på olika sätt, klinisk terapi men även en behandling där flera insatser och ansvariga personer blir viktiga. Här hjälper bedömningarna till att vara vägledande till att rikta insatserna rätt, om den unge kan bo kvar hemma eller om det är aktuellt med placering.

– Alla enheter inom Humana arbetar på något sätt med att inkludera nätverket i behandlingen, även om det skiljer sig från fall till fall hur man går tillväga, säger Josefine.

Ungefär hälften av alla övergrepp på barn som sker begås av annat barn eller ungdom och hälften av dessa är syskonövergrepp.

MÖRKERTALEN ÄR GENERELLT stora när det gäller övergrepp, så även de där barn har ett problematiskt sexuellt utagerande. Ännu svårare är det att få kännedom om digitala övergrepp. Forskningen visar också att det är lika, om inte värre, traumatiserande att bli utsatt på nätet som för fysiska övergrepp.

– När exponeringen för porr genom lättåtkomligt porrsurfande ökar, är det klart att riskerna ökar. Porrdebutanterna är idag mellan 9 och 11 år, vilket leder till att även ett sexuellt problematiskt beteende går ner i åldrarna. Ett större fokus bör finnas på barns och ungas beteende på nätet, säger Josefine. ■

Humana

På Humana finns 11 olika HVB-hem samt 5 st öppenvårdsverksamheter som erbjuder riskbedömning och behandling av barn och unga med sexuell beteendeproblematik.

Humana är ett nordiskt omsorgsbolag och inom Individ och familj erbjuder företaget omsorgstjänster med boende, vård och behandling för individer med psykosocial problematik och psykisk ohälsa samt LSS-boenden.

Humana

www.humana.se

ALLVIKEN HVB

**Missbruksbehandling
för pojkar 15-20 år**

KBT och 12-stepsbehandling.

072-399 05 34
ALLVIKEN HVB | UPPSALA | TÄRNSJÖ
info@allviken.se | www.allviken.se

ÄLBY STÖDBOENDE

**Tillståndspliktigt stödboende
för personer från 16 år**

Stöd dygnet runt av personal som bor några
meter intill i en anslutande lägenhet.

072-399 05 33
ÄLBY STÖDBOENDE | UPPSALA
info@allviken.se | www.allviken.se

ÖSTA
GÅRDEN

**Missbruksbehandling
för pojkar 15-20 år**

KBT och 12-stepsbehandling.

073-405 00 15
ÖSTAGÅRDEN | UPPSALA | TÄRNSJÖ
info@ostagarden.se | www.ostagarden.se

NÄR TIGERDRÄKTEN INTE RÄCKER

Letar du efter en seriös familjehemsaktör där kvalitet kommer före kvantitet? Där tid och fokus läggs på att hitta den optimala familjehemslösningen vid varje enskild placering? Där tillgänglighet och dygnet-runt-stöd är en självklar del av konceptet? Då är Parcer Behandlingsfamiljer något för dig.

Parcer, med huvudkontor i Hudiksvall, erbjuder familjehemstjänster för barn, unga och vuxna som av olika anledningar har det tufft i livet. Vi ser till helheten där varje pusselbit är en viktig del i vår strävan att tillhandahålla en meningsfull tillvaro.

På Parcer ser vi behoven bakom barn i tigerdräkt och våra drivna familjehem har gedigen erfarenhet av att möta människor som hamnat snett eller är i behov av stöd av andra anledningar. Vi erbjuder även skyddat boende för individer som utsätts för våld, hot om våld samt hedersrelaterat förtryck och andra trakasserier.

Parcer grundades ur den gemensamma drivkraften att vilja kunna göra mer inom våra respektive yrkesroller inom socialtjänsten. Vi såg behovet av att vidareutveckla familjehemsvården, speciellt behandlingsdelarna runt omkring den. 2017 gjorde vi verklighet av tankarna och idag är vi stolta aktörer bakom **Parcerkonceptet**. Vi arbetar långsiktigt, inkluderande och individanpassat och är verksamma över stora delar av Sverige. Välkommen att kontakta oss!

Läs mer på parcer.se

Se våra YouTube-filmer

 PARCER
BEHANDLINGSFAMILJER

INFO@PARCER.SE TEL: 0650 – 100 25

Kommunikation på individens villkor

Mo Gårds samlade kompetens inom kommunikationsområdet riktar sig till personer som behöver mötas av kunskap och individuella anpassningar för att kommunikationen ska fungera. Att kunna delta i aktiviteter och samspele med personer i omgivningen är en förutsättning för att individen ska kunna vara delaktig i allt som rör vardagsliv och samhällskontakter och för att leva ett gott liv.

MO GÅRD UTGÅR från att all kommunikation utvecklas i samspel med andra människor och att interaktionen handlar om att skapa något meningsfullt tillsammans. Därför betraktar Mo Gård inte heller kommunikationssvårigheter som något som kopplas till en specifik individ, utan ser det snarare som att utmaningarna i kommunikationen uppstår i ett samspel mellan två eller flera personer.

Teknik i vardagen som exempelvis Ipad kan vara stöd när brukaren ska handla mat.

FÖREKOMSTEN AV kommunikativa utmaningar i ett samspel ställer krav på omgivningens kompetens och lyhörddhet. Därför satsar

Teckenspråk är en del av den kommunikativa miljön inom Mo Gård.

Mo Gård på att utveckla medarbetarnas kompetens inom både lågaffektivt bemötande och kommunikationsstöd. När omgivningen brister i förståelse för individens sätt att kommunicera kan det få stora negativa konsekvenser för individen och för omgivningen.

GENOM KOMPETENS, respektfullt bemötande, goda relationer, individanpassning och omsorg skapar Mo Gård förutsättningar för att personer med funktionsnedsättningar ska få leva ett gott liv. En viktig del för att nå detta är den grundläggande utbildningsinsats som alla medarbetare på Mo Gård genomför under sina första sex månader. Utöver detta sker kontinuerlig kompetensutveckling i form av handledning, rådgivning och riktade utbildningsinsatser. I samtliga utbildningsinsatser utgår Mo Gård från individens förutsättningar samt behovet av anpassningar i miljön.

MO GÅRD INDIVIDANPASSAR på riktigt! Individanpassning innebär att man inom Mo Gård försöker hitta eller skapa en så tillgänglig miljö som möjligt för den specifika individens behov för stunden, behov som många gånger kan skifta över tid. Men det handlar inte bara om att anpassa miljön och kommunikationen för brukaren, det handlar även om att bygga kompetens hos personalen om individens förutsättningar och behov. Och

För att kommunicera om och förbereda dagen används tydliggörande pedagogik.

hur man bäst kan anpassa miljön utifrån dessa förutsättningar.

– Den kommunikativa miljön omfattar också den fysiska omgivningen runt individen. Det kan handla om teknisk utrustning, belysning eller möblers placering, säger Pernilla Moqvist Pettersson, Placeringsrådgivare inom Mo Gård.

Anpassat vardagsrum med olika materialval och kontrastrika möbler.

MO GÅRDS STYRKA har alltid varit specialistkompetens inom kommunikationsområdet och en hög grad av individanpassning.

– Utifrån detta är vi rustade att erbjuda specialiserade LSS-insatser och möta behovet hos en bred målgrupp där både döva och hörande personer ingår, summerar Richard Östnes, Placeringsrådgivare inom Mo Gård. ■

Mo Gård erbjuder kvalitativa LSS-insatser och har 75 års samlad erfarenhet och specialiserad kompetens kring kommunikation, utmanande uttryckssätt och kombinerade funktionsnedsättningar. De är ett stiftelseägt idéburet kunskapsföretag som erbjuder individanpassade helhetslösningar inom boende, daglig verksamhet och Anpassad gymnasieskola till personer med intellektuella funktionsnedsättningar och/eller autism.

Mo Gård bedriver verksamhet i Uppland, Stockholm, Södermanland, Östergötland och Skåne. För att möta den ökande efterfrågan så expanderar de på flera platser i Sverige och har just nu lediga platser att erbjuda.

MO GÅRD

www.mogard.se

Atollen Omsorg

gruppbostäderna Vista, Nova, Astra och servicebostaden Alfa

9 § punkt 9 LSS, personkrets 1

Vi vänder oss till män och kvinnor från 18 år med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd. Vi har specifik kompetens även när det gäller omfattande psykiatrisk tilläggsproblematik, beroendeproblematik samt individer dömda enligt LRV eller LPT.

Meningsfull gemenskap, daglig verksamhet, sysselsättning och en aktiv fritid utifrån din förmåga och dina önskemål.

Användarvänligt IT-stöd för utförare och socialtjänst sedan 1996

SecuraNova journalsystem underlättar

- Kvalitetssäkring av dokumentation enl SoL, LSS, HSL/ICF
- Planering-uppföljning-utvärdering enl BBIC, IBIC, ASI, m.fl.
- Digitalt stöd för evidensbaserade metoder, t.ex. **MET!**
- Rättssäkerhet och IT-säkerhet för brukare och personal
- Systematisk bedömning med skattningsinstrument
- Dokumentation för alla typer av utförarverksamheter
- Patientsäkerhet, kvalitetsutveckling och uppföljning
- Arbete med anbud i ramavtalsupphandlingar
- Rapportering till uppdragsgivare - minskad tidsåtgång
- Egenkontroll med aviseringar om viktiga processer

Öka effektiviteten med funktioner som:

- Avvikelsehantering med journal- och statistikkoppling
- Journalförda viktiga händelser som tas ut i statistik och används i upphandlingar, kvalitetsberättelsen, egen uppföljning och utvärdering, rapportering etc.
- Kundenpassad statistikrapportering och fakturaunderlag
- Integration med E-recept - **digital läkemedelssignering**
- Rapportverktyg och säker intern meddelandehantering
- Integration med Kvalitetsledningssystem och **enkätverktyg**
- Förenklar rapportering till SSIL:s Kvalitetsindex
- Dokumenthantering - färdiga **mallar med digital signering**
- Stöd för lämplighets- och riskbedömning, **även FREDA!**
- Stöd för att hålla reda på hjälpmedel

Läs mer på www.securanova.se

036-550 40 00
072-853 04 21
info@securanova.se

STÖD FÖR GENOMFÖRANDEPLANER

Skrivtiden minskar, integration sker med journal och resultat av insatserna (måluppfyllelse) redovisas automatiskt. Följ upp enkelt och kvalitetssäkrat. Stöder BBIC, ASI, IBIC/ICF. Uppföljningsmodulen effektiviserar månadsrapporteringen.

STÖD FÖR SÄKER OCH KRYPTERAD E-POST

Att maila genomförandeplaner, rapporter, journaler och dokument krypterat från journalsystemet till uppdragsgivare, IVO, m.fl. eliminerar kostnader för rek. försändelser och porton samt frigör tid för personal. Funktionen överträffar kraven som GDPR ställer på säkerhet.

STÖD FÖR FAMILJEHMSVÅRD

För konsulentstött familjehems vård underlättas rekrytering, utredning och bedömning med hjälp av intervjuformulär, utredningsmallar och skattningar. Stöder dokumentation för familjehem, placerade samt sökning av lämpliga familjehem. **Digitalt stöd för Familjehemsvinjetter sparar mycket tid!**

WEBBMODULEN

Ger säker anslutning till journalsystemet via webbläsare via dator, platta eller smartphone. Fungerar med Windows, MacOS och Android.

Kontakta oss för info och test av journalsystemet!

en annan del av landet. Här arbetar socionomer och socialpedagoger med expertis inom våld i nära relation och hedersrelaterat våld. Varje individ erbjuds kvalificerade och anpassade behandlings- och stödsatser som genomförs av psykolog, psykoterapeut eller behandlingspedagog. Signegård tar emot akuta placeringar och har ingen uppsägningstid. Dessutom finns en bostadsgaranti efter avslutad placering.

– Många av dessa kvinnor får tillbaka en välfungerande vardag hos oss. Det är viktigt att de får hjälp att hitta en trygg punkt för det fortsatta livet efter placering, berättar Annika.

Alla lägenheter inom Signegård har skalskydd och man utför kontinuerligt riskbedömningar utifrån FREDA och PATRIARK. Varje kvinna eller familj får en egen nyrenoverad, omsorgsfullt inredd lägenhet på skyddad adress. För att säkerställa en fortsatt utvecklande vardag för barnen lägger man stor vikt vid en etablerad samverkan med BVC, skola och förskola. För att stötta kvinnorna till en stabil vardag efter vistelsen erbjuder Amplus behovsanpassat stöd i ADL, myndighetskontakter och hushålls ekonomi.

PÅ ELLAGÅRD ERBJUDER Amplus utredning och behandling för familjer med barn upp till 13 år. Utredning av föräldraförmågan handlar om att få syn på omsorgssvikt, anknytningsproblem eller svårigheter som kommer av psykisk ohälsa eller neuropsykiatriska diagnoser. Det kan handla om familjer med trauman eller med våld i nära relation.

– När vi får ett behandlingsuppdrag handlar det ofta om en familj där socialtjänstens insatser på hemmaplan inte räcker till. Att familjens behov är så stora att de behöver stöd och tillsyn dygnet runt, förklarar Annika.

Vid varje ärende tillsätts ett specialistteam som består av utbildade behandlare, socionom, leg. psykolog, leg. psykoterapeut och/eller leg. sjuksköterska. Eftersom samtliga professioner är anställda i verksamheten och är en del av det dagliga arbetet kring familjen, går utredningsarbetet snabbt och de familjer som behöver be-

Annika Larsson, HR- och Kvalitetsutvecklare.

Tova Winblad, leg. psykolog med psykologiskt ledningsansvar.

handling kan få det utan att behöva vänta onödigt länge på grund av kötider till psykologer eller terapeuter.

– Grunden i vår verksamhet förhåller sig till neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och vi vill skapa en miljö som funkar både för vuxna och barn. Här handlar det bland annat om att ha ett lågaffektivt bemötande och att arbeta med tydliggörande pedagogik för att alla ska kunna tillgodogöra sig det man får hos oss, berättar Tova Winblad, leg. psykolog med psykologiskt ledningsansvar på Amplus.

Arbetet på Amplus genomsyras av ett humanistiskt och lösningsfokuserat perspektiv, där respekt för varje människas behov och integritet är centralt. På behandlingsenheten erbjuds behandlingsinsatser anpassade efter individuella behov och förutsättningar.

– Vi arbetar med metoder som har vetenskaplig förankring och med evidensbaserade interventioner. Vi försöker i första hand bygga upp vårt arbete utifrån vad som är rekommenderat från Socialstyrelsen och utifrån dagens forskningsläge, förklarar Tova.

Idag arbetar Amplus utifrån en KBT-bas med anknytningsteori, inlärningsteori och systemteori. Man arbetar och dokumenterar i enlighet med BBIC och lägger stor vikt vid att barnets perspektiv lyfts fram i alla delar av verksamheten.

– Vi utgår från ett synsätt där vi tar hela familjen i beaktande, och där föräldrarnas förmåga är en viktig del i barnens mående. Därför arbetar vi mycket med att just stötta föräldraskapet, säger Tova.

Även om det handlar om barn som är placerade utifrån egen problematik så ligger fokuset på hela familjen och samspelet mellan föräldrar och barn. Det handlar om att ge föräldrarna stöd att möta sina barns behov på bästa sätt.

– Som team arbetar vi nära varandra i de olika professionsområdena, men också nära både uppdragsgivare och familjerna. Så transparent som möjligt, med mycket kommunikation och öppenhet så att vi alla drar åt samma håll, berättar Tova.

AMPLIUS ERBJUDER OCKSÅ konsulentstödda familjehem. Familjehem grundligt utredda och matchade för att hitta rätt familj för det specifika uppdraget.

– Vi har familjehemskonsulenter med många års erfarenhet som handleder familjehemmet. De träffar familjehemmet regelbundet och familjehemmet kan ringa dem dygnet runt vid behov, berättar Annika.

Anställd personal med specialistkompetens kan vid behov ingå i teamet tillsammans med familjehemmet och familjehemskonsulenter. Amplus erbjuder även jourhem och förstärkta familjehem. ■

Amplus erbjuder vård, omsorg och utredningar inom familjehem, utrednings- och behandlingshem och skyddade boenden för kvinnor från 21 år, med eller utan barn. Verksamhetens bas finns i Blekinge men man tar emot placeringar från hela landet. Ellagård erbjuder utredning och behandling av familjer där föräldraförmågan brister. Signegård är samlingsnamnet för skyddade boenden över hela landet för kvinnor, med eller utan barn. Amplus erbjuder även konsulentstödda familjehem. Verksamhetens drivkraft är att lägga mesta möjliga omtanke i varje insats – alltid med barnens bästa i fokus.

Humana: LSS och missbruk – samverkan nödvändigt med SoL

Personer som är berättigade till LSS-boende men samtidigt har ett missbruk kan lätt hamna mellan stolarna. Missbruk faller under SoL och enligt lagen får inte ett LSS-boende jobba med missbruksbehandling. En samverkan mellan lagrummen behövs för att stötta.

SOCIALTJÄNSTEN HAR gemensamt ansvar med hälso- och sjukvården när det gäller att ge behandling och stöd till personer med missbruk eller beroende. Ett ansvar beskrivet i socialtjänstlagen (SoL). För personer med funktionsnedsättningar ska socialnämnden medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning och får bo med särskilt stöd, dvs LSS. Enligt lagen så får inte ett LSS-boende jobba med behandling.

– Det behövs en samverkan mellan LSS och SoL för att personer med funktionsnedsättning ska kunna få hjälp med sitt missbruk, säger Mahina Havelius.

Mahina Havelius arbetar idag som utbildare och handledare på Humana med fokus på metoder till LSS personal (Tydliggörande pedagogik och Alternativ kompletterande kommunikation). Mahina har tidigare arbetat som verksamhetschef på Humanas två LSS-boenden som tog emot personer med missbruk och innan dess arbetat inom socialtjänsten med behandling av missbruk.

– Ju mer erfarenhet jag fick av målgruppen inom LSS desto tydligare blev det att stor del av missbruksvården inte är anpassad till den gruppen. De kan inte tillgodogöra sig behandlingen som den är utformad idag. Personer med funktionsnedsättning behöver ofta bildstöd och liknande för att kunna ta till sig informationen, säger Mahina.

Hennes erfarenhet bekräftar av Lars Olsson

Humanas boende Krokusgatan LSS.

som arbetar som familjehemskonsulent och behandlare för vuxna personer med missbruksproblematik.

– Mycket av den missbruksbehandling som finns idag är kognitiv, det blir svårare att använda på de som har svårigheter på det kognitiva området. Man arbetar med självreflekterande metoder, vilket gör det svårt för någon med en kognitiv funktionsnedsättning att tillgodogöra sig dessa, säger Lars.

MAHINAS ERFARENHET är att personer med funktionsnedsättning kan ha lätt att hamna i missbruk.

– De kan lättare hamna i missbrukskretsar, för där finns det ofta mer tolerans för avvikan-de beteenden, förklarar hon.

Ett LSS-boende får inte genomföra drogtester eller begränsa något som de boende vill göra, men man kan stödja i att ta kontakt med vården och följa med på behandling.

– Om vi finns med som stöd kan vi hjälpa till med anpassningar av behandlingen för att passa just den här personen. Det kan exempelvis vara att behandlaren kompletterar med visuellt stöd, att prata långsamt med enkla meningar, trygghetsskapande åtgärder och att behandlaren ska vara flexibel, förklarar Mahina.

Humana har egen öppenvårdsbehandling som är specialiserad på LSS med beroendevård för alkohol, narkotika och spel. Det finns också möjlighet att få samtalskontakt för be-

handling av självskadeproblematik.

Lars Olsson har vid ett par tillfällen stöttat personal på olika LSS-boenden. De har kontaktat honom för att få hjälp med att hantera missbruk bland de boende.

– Man måste utveckla och anpassa de metoder som vi har för att de ska passa personer som faller under LSS. Ett sätt är ju att jobba med de saker personerna upplever som positiva i sina liv och öka graden av dessa i omsorgen, säger Lars.

En högre samverkan mellan LSS och SoL, måste få ta tid menar Mahina.

– Men det är viktigt att den vård som erbjuds kan anpassas för personer med särskilda behov och personal på boenden behöver också anpassa sig för att kunna tillmötesgå flera olika behov, säger Mahina. ■

Humana är Sveriges ledande företag inom individ- och familjeomsorg. Humana arbetar med hela landet som upptagningsområde och vågar påstå att de har den största samlade kompetensen inom barn-, ungdoms- och vuxenproblematik när det gäller psykosocial problematik och psykisk ohälsa. Humana erbjuder HVB för barn och unga samt vuxna, stödboenden, särskilda boenden, korttidsboenden samt familjehem och öppenvård.

Humana

Svår barndom bakom många sjukdomar

Våld i familjen, en förälder som missbrukar – eller inga rena kläder, för små skor, inte tillräckligt med mat på bordet. Sådana barndomsupplevelser ökar risken för sjukdomar i vuxen ålder.

”DEN FÖRMODLIGEN viktigaste folkhälsostudien som du aldrig har hört talas om” – så har den kallats, The ACE Study. Den visar en tydlig koppling mellan svåra barndomsupplevelser och psykisk ohälsa – allt från mild ångest eller depression till mer allvarliga tillstånd och personlighetsstörningar. Men också en koppling till fysisk ohälsa, bland annat hjärtsjukdom, cancer, diabetes och svår övervikt.

– ACE-studien var banbrytande, säger Steven Lucas, barnläkare och ledare för forskargruppen REACH vid Uppsala universitet.

Många har lätt att förstå att återkommande svåra upplevelser i barndomen kan leda till psykisk ohälsa. Att det dessutom kan leda till fysisk sjukdom känns kanske inte lika självklart, för hur kan det komma sig?

Orsaken är toxisk stress, det vill säga en överdriven och långvarig aktivering av kroppens stresssystem, förklarar Steven Lucas.

– Det är som att nervsystemet hos barn med svåra upplevelser mer eller mindre ständigt badar i stresshormoner – och stresshormoner

påverkar bland annat hjärtkärletsystemet och immunförsvaret, säger han.

Det finns skyddsfaktorer, visar forskning. Vår personlighet kan vara en sådan – en del av oss är känsliga själar medan andra, som är mer robust byggda, kanske klarar lite mer påfrestande.

Omgivningen kan vara en annan skyddsfaktor. Om vi som barn hade andra trygga personer i vår närhet – kanske den andra föräldern, en farfar eller en lärare som brydde sig om oss – kan vi ha blivit lugnade och tröstade vid skrämmande upplevelser, så att våra nivåer av stresshormoner inte alltid behövde bli så höga.

FÖRRA ÅRET publicerade Steven Lucas och hans medarbetare en studie som visar att en mycket stor andel kvinnor och män i Sverige lever med erfarenheter och minnen av att ha blivit utsatta för våld. Ungefär var fjärde eller var femte av dem uppgav att de som barn hade utsatts för fysiskt våld från en förälder. Var tionde man hade upplevt psykiskt våld från en förälder, bland kvinnorna var den erfarenheten nära dubbelt så vanlig.

Forskare vid Uppsala universitet har gjort en annan studie som bekräftar att en svår barndom ofta får allvarliga följder under en människas hela liv. Och särskilt om båda i ett par har sådana erfarenheter. 818 mödrar och deras partner svarade på en enkät om negativa barnupplevelser (ACE), ett år efter att de fått

ett gemensamt barn.

Svårigheterna handlade bland annat om hög stressnivå, dålig självsattad hälsa, mycket ångest och depression, övervikt, dålig parrelation, låg utbildningsnivå och en högre grad av rökning.

BARN SOM betar sig avvikande eller utvecklar allvarliga psykiatriska svårigheter har i många fall goda anledningar att göra det, menar Kjerstin Almqvist, senior professor i medicinsk psykologi vid Karlstads universitet.

– Många lever under svåra livsvillkor på grund av att deras föräldrar har allvarliga svårigheter med missbruk, psykisk sjukdom, kriminalitet, funktionshinder – eller på grund av att barnen har drabbats av yttre omständigheter till exempel krig eller mobbning, säger hon.

Vi vet att mellan 5 och 15 procent av de barn som växer upp i Sverige utsätts för våld, bevitnar våld eller försummas på grund av att en förälder har gravt missbruk. Samtidigt har personal i förskola och skola en tendens att tänka att det beror på barnet självt, när de ser barn som är avvikande, som slåss och bråkar.

– Det leder till att vi inte ger barn korrekta insatser. Insatserna är för dåliga och om de överhuvudtaget kommer så kommer de ofta för sent, när den toxiska stress barnen har utsatts för redan har gjort skada, säger Kjerstin Almqvist. ■

Källa: www.forskning.se

Hur ska vi hjälpa de utsatta barnen? Det handlar om att sänka riskerna. Att sätta in en kontaktfamilj som ser och lyssnar på barnet, så att barnet förstår att ”det här är inte mitt problem, det är mina föräldrars”.

Vad är en dålig barndom? – tio traumatiska barndomsupplevelser

1. Psykiskt våld
2. Fysiskt våld
3. Sexuellt våld
4. Känslomässig försummelse – när föräldern inte ser, och därmed inte kan tillgodose, barnets behov
5. Fysisk försummelse – till exempel när det saknas mat hemma, tvål att tvätta sig med eller kläder och skor är för små eller fel för årstiden
6. Våld i familjen
7. Missbruk hos en förälder
8. Psykisk ohälsa hos en förälder
9. Förälder i fängelse eller i kriminalitet
10. Föräldrars skilsmässa eller separation (om separationen medför fattigdom eller att en förälder försvinner från barnet)

Källa: The ACE Study

Att bearbeta sin barndom

- För små barn upp till 5-6 år: CPP, Child Parent Psychotherapy, en anknytningsbaserad metod som bygger på att man arbetar med förälder och barn tillsammans.
- För större barn: TF-KBT, traumafokuserad kognitiv beteendeterapi. Flera gruppmetoder har också visat god effekt.
- För tonåringar: EMDR, Eye Movement Desensitization and Reprocessing Therapy. Särskilt bra när man inte kan eller vill inkludera föräldrarna.
- För vuxna: Bland annat psykoterapi som specifikt attackerar påträngande minnesbilder, till exempel Prolonged exposure, en metod inom KBT, men också psykodynamiskt inriktade terapier som mer handlar om att återerövra förmågan att ha nära och trygga relationer.

Källa: Kjerstin Almqvist, Karlstads universitet

Misa Ung – vill ge unga ett hållbart inträde till vuxenlivet

Misa Ung vill förhindra utanförskap och stötta unga till ett hållbart inträde till vuxenlivet. Man har lång erfarenhet av att möta unga vuxna i olika livssituationer. Unga med psykosocial problematik, beroendesjukdom, funktionsvariationer eller som behöver lämna en destruktiv livssituation efter ett liv i kriminell miljö. Alla är olika och har sina utmaningar och styrkor – men alla kan lyckas.

MISA STARTADES 1994 med grundtanken att alla personer kan ta del av och komma ut i arbetslivet – om man får rätt stöd. Grundaren hade själv drivit flera dagliga verksamheter och var inte nöjd med att dessa människor var hänvisade till enbart vissa typer av arbeten och i begränsade miljöer.

Idag samarbetar Misa med kommuner, Arbetsförmedlingen, skolor, socialpsykiatri, boenden samt näringslivet, och har totalt sexton enheter varav tolv finns i Stockholms län. Misa Ung är den enhet som arbetar med målgruppen 15-29 år.

– Misa Ung finns i Stockholm och blev en självständig enhet 2019. Vi fungerar som en paraplyverksamhet för olika insatser för unga i det här åldersspannet, berättar Maria Heimer Åkerlund, enhetschef på Misa Ung.

Förutom samarbetet med bland annat kommuner, skolor och boenden så är det ofta anhöriga till en ung person i behov av stöd som kontaktar Misa Ung. Det kan vara anhöriga till barn som haft en problematisk skolorvaro en längre tid, som kanske varit isolerade i hemmet, där man upplever att det stöd man fått, genom exempelvis skolan, inte fungerat. Man känner ofta inte heller till vilka insatser som finns att söka.

– Förstärkt insats med stöd till arbete och studier som socialtjänsten kan beställa, prioriteras inte alltid, säger Maria.

ATT BARA HÄNVISA dessa ungdomar, som varit borta från skolan under många år eller som flyttats runt mellan olika boenden, till Arbetsförmedlingen fungerar dåligt. De behö-

ver ett förstärkt stöd för att kunna ta sig vidare, för att komma ut i en sysselsättning.

Basen för Misas kompetenta arbete är det stora kontaktnät av en mängd arbetsgivare inom olika branscher som man arbetat upp under trettio år. Ett kontaktnät som även är förutsättningen för Misa Ungs arbete. På Misa finns också arbetskonsulenter med stor erfarenhet av att möta personer med funktionsvariationer eller unga med psykosocial problematik, som kanske levit i kriminella miljöer. Arbetskonsulenter som kan ge den unge rätt bemötande.

– Det här är basen för vår verksamhet. Sedan arbetar vi med en metod som heter Supported Employment, som handlar om att hitta och behålla ett arbete, berättar Maria.

Insatsen hos Misa Ung startar med en kart-

läggning av den unges liv. Hur har det sett ut bakåt? Vilka stödbehov finns för att nå framtidsdrömmarna? Den initiala kartläggningen är ganska kort, för en del av de unga är det viktigt att så snart som möjligt få komma ut i en sysselsättning.

– Eftersom de arbetsgivare vi samarbetar med har erfarenhet av att ta emot våra ungdomar kan vi göra en fortsatt kartläggning på plats. På plats direkt i samarbete med arbetsgivaren, fortsätter Maria.

Misa Ung finns med den unge på arbetsplatsen, och ser vilka behov av stöd som finns. Man har ett nära samarbete med arbetsgivaren för att förväntan och förståelsen av den unge ska vara rimlig och rätt. Utifrån kartläggningen görs sedan flera studiebesök på olika arbetsplatser. Det handlar om att tydliggöra för den unge vad arbetet på de olika arbetsplatserna innebär.

– Många kanske inte automatiskt förstår vad ett jobb på ett visst ställe innebär. Vad gör man när man jobbar i en klädbutik? Eller på en Max-restaurang? Det handlar om att de ska få en inblick i olika branscher, förklarar Maria.

EFTER ETT PAR VECKOR av studiebesök har man ett samtal med ungdomen för att se om det fanns någon arbetsplats som hen vill prova, och utifrån det startas en praktik upp. En praktiktid som individuellt planeras uti-

från ungdomens behov och kapacitet. Även under starten av praktiktiden finns Misa med på arbetsplatsen. Man har tagit reda på hur arbetet ska genomföras och kan introducera och stötta ungdomen under dagen.

– Vi finns där tills ungdomen känner sig trygg. Tills de lärt känna arbetsgivaren och känner sig trygga med sina arbetsuppgifter. Efter det, då backar vi, så ungdomen får träna på att vara där själv. Men vi gör hela tiden uppföljningsbesök där vi möter både den unge och arbetsgivaren, berättar Maria vidare.

Den unge ska alltid kunna känna sig trygg och kunna berätta vad hen känner och tänker. Misa blir som en krockudde mellan ungdomen och arbetsgivaren under uppstartstiden.

– Vårt arbetssätt är också otroligt uppskattat av arbetsgivarna. Att vi inte lämnar dem ensamma med ansvaret för ungdomarna. Det gör att vi får fler som vågar ta emot ungdomar som har det extra svårt, fortsätter Maria.

Att ha så mycket stöd på plats, både för ungdomen och arbetsgivaren, är centralt för Misa Ung och en förutsättning för att nå framgång med insatsen.

ATT KÄNNA ATT det går bra, att det känns möjligt att nå ett självständigt vuxenliv, betyder mycket för alla de ungdomar Misa stöttar.

Clea, Thomas, Maria och Rawa är några av personalen på Misa Ung. Foto: Camilla Gabrielli

Särskilt betydelsefullt ser man att det är för unga som är placerade och inte tidigare fått rätt förutsättningar och det stöd de behöver.

– Att innan man ska ut i livet och klara sig på egen hand, få uppleva sin egen förmåga, få framtidshopp och tro på sig själv. Det betyder så enormt mycket, säger Maria.

Misas huvudsakliga mål handlar om att ge unga möjlighet att nå anställningsbarhet, att få arbetslivserfarenhet – eller att fortsätta studera. För att hjälpa ungdomen att komma vidare i studier har Misa Ung anställda studie- och yrkesvägledare, som parallellt med praktiktiden kan guida och stötta till fortsatta studier.

– Det ska vara enkelt och tillgängligt för ungdomen att få den professionella hjälp de behöver, fortsätter Maria.

Det är också viktigt, betonar Maria, att ungdomen får den hjälp de behöver när de är motiverade, när de orkar och vågar ta sig framåt. Många av dessa unga lever också i ett destruktivt sammanhang som det är lätt att falla tillbaka in i.

– Vårt arbete handlar också om att hjälpa ungdomen att bygga upp ett kontaktnät av stöd och hjälpfunktioner. Man kan behöva gå till livsstilsmottagningen för att jobba med ett beroende eller att man behöver hjälp med att hitta en ny fritidssysselsättning. Vi jobbar med helheten kring de unga, avslutar Maria. ■

Misa Ung är en enhet inom Misa som riktar sig till unga i åldrarna 15-29 år. Misa Ung erbjuder olika insatser med fokus på att hjälpa och stötta ungdomar med särskilda behov till en anställning. Man har ett stort utvecklat kontaktnät av arbetsgivare och finns på plats under praktiktiden för att stötta ungdomen och underlätta för arbetsgivaren att ta emot unga med behov av förstärkt stöd.

Kraftig ökning av självskador bland unga flickor under 2021

Under det andra pandemiåret ökade antalet nya fall av självskador med eller utan suicidavsikt bland unga flickor. Bland 12-åriga flickor var ökningen nära 80 procent och i åldersgruppen 13-16 år 40-50 procent. Det visar ny statistik som Socialstyrelsen tagit fram.

UNDER EN LÄNGRE TID har antalet psykiatriska diagnoser bland barn och unga vuxna ökat och Socialstyrelsen har nu studerat om de två första åren med pandemi, 2020 och 2021, har lett till en ökning av självskador med eller utan suicidavsikt.

– Under det första pandemiåret såg vi ingen tydlig ökning men däremot under 2021 har det framförallt bland flickor skett en stor ökning av det som kallas avsiktlig självdestruktiv handling, säger Peter Salmi, utredare på Socialstyrelsen.

DET ÄR FRAMFÖR ALLT bland flickor i åldrarna 12-17 år som antalet nya fall ökade 2021 jämfört med tidigare år. För 12-åriga flickor var ökningen närmare 80 procent mellan 2020 och 2021. För flickor i åldrarna 13-16 år ökade fallen med 40-50 procent under motsvarande period. För pojkar och unga män skedde dock ingen ökning och bland män 18-24 år minskade till och med antalet fall.

– Totalt rör det sig om drygt 1300 nya fall av avsiktlig självdestruktiv handling bara under 2021, och det är alltså bland flickor ökningen har skett. Ökningen syns både bland de som inte tidigare fått en psykiatrisk diagnos och flickor som sedan tidigare har diagnostiserats, ofta med depression, säger Peter Salmi.

ATT SJÄLVSKADA, eller avsiktlig självdestruktiv handling, har ökat så mycket tyder på en försämrad psykisk hälsa under pandemin. Ökningen är oroande eftersom det finns ett tydligt samband mellan självskada och fullbordad suicid längre fram.

– Vi vet inte vad ökningen av den psykiska ohälsan bland barn och unga beror på. Men den sker inom en bred grupp av unga vilket kan tala för att orsakerna bakom ökningen kan finnas i miljöer där de flesta barn och unga vistas, säger Peter Salmi.

Även om ökningen av antalet nya fall av avsiktlig självdestruktiv handling bland flickor 12-17 år har ökat i de flesta regioner finns även stora regionala skillnader. Allra störst ökning har skett i Västmanland medan en liten minskning skett i Gävleborg under 2021. ■

Källa: www.socialstyrelsen.se

Sociala medier och psykiska besvär har samband även hos mycket unga flickor

DET FINNS ETT TYDLIGT samband mellan psykiska besvär och mer omfattande användning av sociala medier redan hos 9-12-åriga barn, särskilt flickor. Det visar Statens medieråds nya rapport ”Unga, medier och psykisk ohälsa: Uppföljning 2020, under Covid 19-pandemin”.

I en debattartikel i Dagens Nyheter skriver Anna-Karin Lindblom, direktör vid Statens medieråd, och Yvonne Andersson, medieforskare och analytiker vid Statens medieråd, tillika rapportens författare, att ungas medieanvändning bör beaktas i en kommande nationell strategi på området psykisk hälsa och suicidprevention samt att det krävs fördjupade undersökningar på området.

STATENS MEDIERÅDS tidigare rapport Unga, medier och psykisk ohälsa (2020) konstaterade samband mellan mer omfattande användning av sociala medier, mobilen samt internet generellt och fler psykiska besvär bland svenska tonåringar. Det nya är att även 9-12-åringars medieanvändning har analyserats i förhållande till deras självskattade psykiska hälsa. Och även här finns samband mellan fler psykiska besvär och mer omfattande användning av exempelvis sociala medier.

De starkaste sambanden finns bland 9-12-åriga flickor som använder internet, mobilen och sociala medier. Det är tydligt att barn i den åldern med nedsatt psykiskt välbefinnande tillbringar alltmer tid online och med mobilen än andra i samma ålder. Frågan är dock vad som är orsak respektive verkan.

Rapporten ger inga enkla svar, utan pekar snarare på att problemen är komplexa och att medier och medieanvändning måste tas på allvar, tillsammans med andra betydelsefulla faktorer för barns och ungas psykiska hälsa.

Rapporten finns på: www.statensmedierad.se/rapporter-och-analyser ■

Källa: www.via.tt.se

Orosanmälan om den svenska befolkningens psykiska hälsa

DE PSYKISKA besvärerna har under lång tid ökat, och självmord utgör i dag 93 procent av allt dödligt våld i Sverige. Självmord bland unga vuxna ökar varje år med 1,8 procent.

I november skriver Karin Schulz, generalsekreterare på Mind, ett öppet brev till regeringen publicerat på Aftonbladet.se.

–Vi är oroliga för befolkningens psykiska hälsa. De psykiska besvärerna har under lång

tid ökat. Vi efterlyser förslag från regeringen som gäller både förebyggande arbete och självmordsprevention, skriver Karin Schulz.

Hon vill därför se ett statsråd med ansvar att samordna och inrikta politiken för att främja psykiskt välbefinnande och att regeringen inför hälsointegrering som analyserar och tar hänsyn till de politiska förslagets effekter. ■

Källa: www.aftonbladet.se

Samarbetsproblem ökar risken för depression hos pappor

Oenighet och trassligt samarbete mellan föräldrarna kan leda till depression hos pappor under småbarnsåren. Det visar en ny studie vid Karolinska institutet.

OMKRING TIO PROCENT av nyblivna pappor drabbas av en motsvarighet till förlsningsdepression. Tidigare studier visar också att barn som växer upp med deprimerade pappor löper högre risk för psykisk ohälsa och beteendeproblem i ungdomen. Det är därför viktigt att identifiera faktorer som kan minska risken för depression hos pappor. Genom detta hoppas forskare kunna utveckla in-

satser som kan förebygga psykisk ohälsa hos både föräldrar och barn.

I en studie vid Karolinska institutet rekryterades 429 pappor till småbarn upp till två års ålder via annonser på Facebook. Studiedeltagarna fick i enkäter uppskatta symtom på depression och hur väl deras samarbete med den andra föräldern fungerade.

STUDIEN VISADE att risken för depression vid cirka två års ålder var som störst för papporna som hade haft mycket dåligt samarbete med den andra föräldern under barnets första levnadsår. Två tredjedelar av dessa pappor hade symtom på depression.

Pappor med ett bättre samarbete hade be-

tydligt mindre ofta symtom på depression. Forskarna fann också ett samband mellan depression hos pappan tidigt i barnets liv och sämre samarbete mellan föräldrarna senare.

– Vi hittade dubbelriktade samband mellan depression och dåligt samarbete mellan föräldrarna, vilket betyder att dessa två erfarenheter tycks påverka varandra i båda riktningarna. Ett dåligt samarbete mellan föräldrarna hade dock en större påverkan på risken för depression än tvärtom, säger Michael Wells som är forskare vid Karolinska institutet.

I SVERIGE SCREENAS pappor för symtom på depression vid tre till fem månader efter födseln medan mammor screenas då barnet är sex till åtta veckor. Enligt forskarna kan det vara en god idé att komplettera dessa interventioner med ytterligare screening och stöd vad gäller samarbetet mellan föräldrarna.

– Vi har mycket att vinna som samhälle på att stötta föräldrarnas samarbete mer under de tidiga faserna av föräldraskapet. Ett sätt att göra det är att screena pappor för att se hur bra samarbetet fungerar under spädbarns- och småbarnsåren. Därefter kan vi erbjuda interventioner som kan förbättra samspelet och kommunikationen runt barnet, säger Michael Wells. ■

Källa: www.forskning.se

Psykisk hälsa och suicidprevention

PSYKISK HÄLSA är ett prioriterat område hos Socialstyrelsen. Besök Socialstyrelsen.se under menyn "Kunskapsstöd och regler". Här finns kunskap, råd och regler om behandling av och stöd till personer med psykisk ohälsa, och om att förebygga suicid, det vill säga självmord. ■

Källa: www.socialstyrelsen.se

6 000 steg om dagen ger bra hälsoeffekt

KANSKE HAR DU HÖRT att vi bör gå 10 000 steg om dagen? Men en ny studie visar att en hyfsat snabb daglig promenad till och från jobbet kan räcka för att få positiva hälsoeffekter – de menar att 6 000 steg räcker.

En ny studie vid Gymnastik- och idrottshögskolan har undersökt hälsoeffekter av promenader till och från jobbet. Studien är gjord på 20 manliga och kvinnliga fotgängare som går till och från sitt arbete i Storstockholm under alla vardagar. De testades även i vila och med maximala löpbands- och cykelergometertester i lab.

Resultatet visar att pendlarna i snitt gick cirka 2,2 kilometer till arbetet. Fotgängarna gick ungefär 385 turer om året. Det motsvarar drygt 80 mil om året. Den energiomsättning detta innebär bidrar till en effektiv viktkontroll. ■

Källa: www.forskning.se

Ångest för alla

Av Sandra Ringarp

Illustrationer: Marie Tillman

Relationer, klimatet, kroppen, skolan, sociala medier, framtiden, livet – det finns mycket som kan väcka ångest. Ångest kan kännas som allt från ett fladder i magen till full panik eller en tung stickig filt som lägger sig över hela ens värld.

Men vad är ångest egentligen? Vad kan du göra för att hantera den? När är det dags att söka hjälp och vart vänder du dig då?

Ångest för alla ökar din kunskap om ångest. Psykologen Sandra Ringarp hjälper dig att sortera bland tankar, känslor och vad som händer i kroppen så att upplevelsen blir mindre skrämmande. Du får också veta vad du kan göra när du väl har ångest. För ångest är vanligt och mänskligt. Serietecknaren Marie Tillman illustrerar ångestens olika former med avväpnande svart humor.

Boken riktar sig främst till dig som är tonåring eller ung vuxen, men kan även läsas av alla andra som har ångest.

Sandra Ringarp är leg. psykolog som arbetar med, utbildar i och handleder i ISTDP. Marie Tillman är serietecknare och illustratör, som bland annat tecknade serien Livscoachen. ●

Mina känslor och jag

Lätta boken om glädje, sorg och allt däremellan

Av Liv Svirsky

”Mina känslor och jag” är en lättläst bok om känslor för unga!

Alla människor känner känslor och det finns en massa olika känslor man kan känna. Att förstå dem gör det lättare att ta hand om dem. Och tar man hand om sina känslor så tar man faktiskt hand om sig själv.

Liv Svirsky delar med sig av lättillgängliga och intressanta fakta för att bättre kunna förstå sina egna känslor och andras. I boken får vi följa Mary, som under olika händelser upplever några av våra vanligaste känslor – glädje, rädsla, sorg, ilska, skam och kärlek. Här finns även konkreta tips för hur man själv kan hantera stora känslor.

Liv Svirsky är legitimerad psykolog och psykoterapeut, handledare i kognitiv beteendeterapi och författare. Hon har lång erfarenhet av att arbeta inom barn- och ungdomspsykiatri. Liv har också givit ut boken ”Jag och allt det nya”, en lättläst bok om förändringar och oro för unga. I den boken förklarar Liv hur förändringar, stress, oro och prestationsångest påverkar oss. ●

Länge leve vänner

Forskning och färdigheter för att stärka dina vänskapsrelationer

Av Frida Bern Andersson,

Daniel Ek och Pär Flodin

Samlad forskning över decennier talar ett tydligt språk: Starka relationer toppar listan över vad som gör oss människor lyckliga och vad som får oss att leva längre och friskare liv. Ändå lyser böcker om hur man stärker vänskapsrelationer med sin frånvaro i bokhyllorna. I och med att samhället förändras, att vi bildar familj allt högre upp i åldrarna och att vi förblir singlar längre ökar också betydelsen av vänskapsrelationer.

Vilka byggstenar är det som skapar vänskap? Vad gör att vissa vänskapsrelationer håller över tid medan andra rinner ut i sanden? Hur kan vi fördjupa kontakten till någon vi redan känt i dagar och år? Hur kan vi hantera sprickor som uppstår i vänskap och varför är medvetenhet, mod och välvilja så viktiga för att skapa djupare kontakt?

Länge leve vänner är en motivationsbok som tar avstamp i vetenskap och forskning om vikten av vänskap och goda sociala relationer. ●

Distraherad

Hjärnan, skärmen och krafterna bakom

Av Sissela Nutley

Vi kollar mobilen hundratals gånger om dagen, vi bråkar med våra barn om skärmtid, vi svarar på jobbfrågor så fort det plingar till – det ställs högre krav än någonsin på hjärnans förmåga att hålla fokus och inte bli distraherad. Hur ska vi förhålla oss till digitaliseringens möjligheter utan att bränna ut oss?

Sissela Nutley är hjärnforskare och skriver om hjärnans formbarhet och grundläggande förutsättningar. Hon ger fördjupad kunskap om hur belöningssystemet triggas av sociala medier, om hjärnans behov av stimulansfri tid för återhämtning och om tonårshjärnans biologiska sårbarhet. Distraherad utgavs första gången 2019 och kommer nu i nyutgåva, kompletterad med ny forskning och med ett nyskrivet förord av författaren. Forskningsfältet har tagit många kliv framåt sedan 2019 och vi har fått mer kunskap om hur olika typer av användande av digitala medier påverkar vårt psykiska mående.

Sissela Nutley har disputerat inom kognitiv neurovetenskap och hennes forskning har främst undersökt utvecklingen av de exekutiva funktionerna. ●

Tips på smarta funktioner och säker surf för personer med funktionsnedsättning

Idag finns det många enkla och relativt billiga prylar som underlättar användningen av dator, läsplatta och mobiltelefon. Smarta funktioner och bra webbplatser öppnar också nya möjligheter till delaktighet, kommunikation och färdighetsträning för personer med funktionsnedsättning.

FÖR TOM EK, LOGOPED vid Habiliteringens resurscenter, innebär teknikutvecklingen att han kan hjälpa många fler att få tillgång till digitala hjälpmedel.

– För mig som behandlare känns det väldigt bra att kunna lösa ett stort problem direkt. Ofta handlar det bara om att tipsa om datorprogram och funktioner eller att anpassa tekniken till individens behov på ganska enkla sätt, säger Tom.

Tom Ek har också ett tips till föräldrar som oroar sig för vad som kan hända när barnen surfar.

– Under hjälpmedelsinställningarna i iOS finns rubriken guidad åtkomst, en superbra funktion som gör att man bland annat kan spärra delar i appar som innehåller reklam där det kostar pengar om man klickar, till exempel ”köp 100 smurfgodisar”.

I HÄFTET Föräldrakontroll i mobil och surfplatta har Habilitering & Hälsa sammanställt det föräldrar behöver veta för att kunna hjälpa barnen att surfa säkert.

Häftet tar bland annat upp familjedelning, skärmtid, begränsningar av köp och hämtning av appar och webbinnehåll för såväl Android som iOS enhet. Sammanställningen tar också upp TikTok, YouTube och tipsar om appen Family link. Häftet kan laddas ner på www.habilitering.se/foraldrakontroll. ■

Källa: www.habilitering.se

Magisk låda för alternativa styrsätt

Ett exempel är Xbox Adaptive Controller, en magisk låda med flera ingångar som gör att man inte behöver tangentbord, mus eller handkontroll.

– I lådan kan man koppla in olika styrdon, till exempel en joystick eller fot- eller handkontakter. Den fungerar både på datorspel och tv-spel. Microsoft har också en särskild supporttjänst för personer med funktionsnedsättning.

Datorspel för ögonstyrning

På papunet.net finns många datorspel med alternativa styrsätt, bland annat ögonstyrning.

– För att komma igång med styrsättet och spelandet kan barnet behöva lite hjälp av en förälder eller syskon. För de som tycker att det är coolt att skjuta rymdskepp finns DF-valkyrie som är gratis att ladda ner på itch.io.

Den svenska uppfinningen FLIC

Ett annat exempel på ny teknik som fyller en viktig funktion är den svenska uppfinningen FLIC.

– Det är en superbra pryl som gör många barn glada. De kan till exempel skicka ett sms till föräldern med ett enda knapptryck där det står ”taxin har inte kommit”, eller ”kan du hämta mig”. Andra användbara kommandon kan vara ”beställ pizza”, ”hitta telefonen”, ”sätt på Spotify”, ”sätt på timer” eller ”skicka min gps-position”.

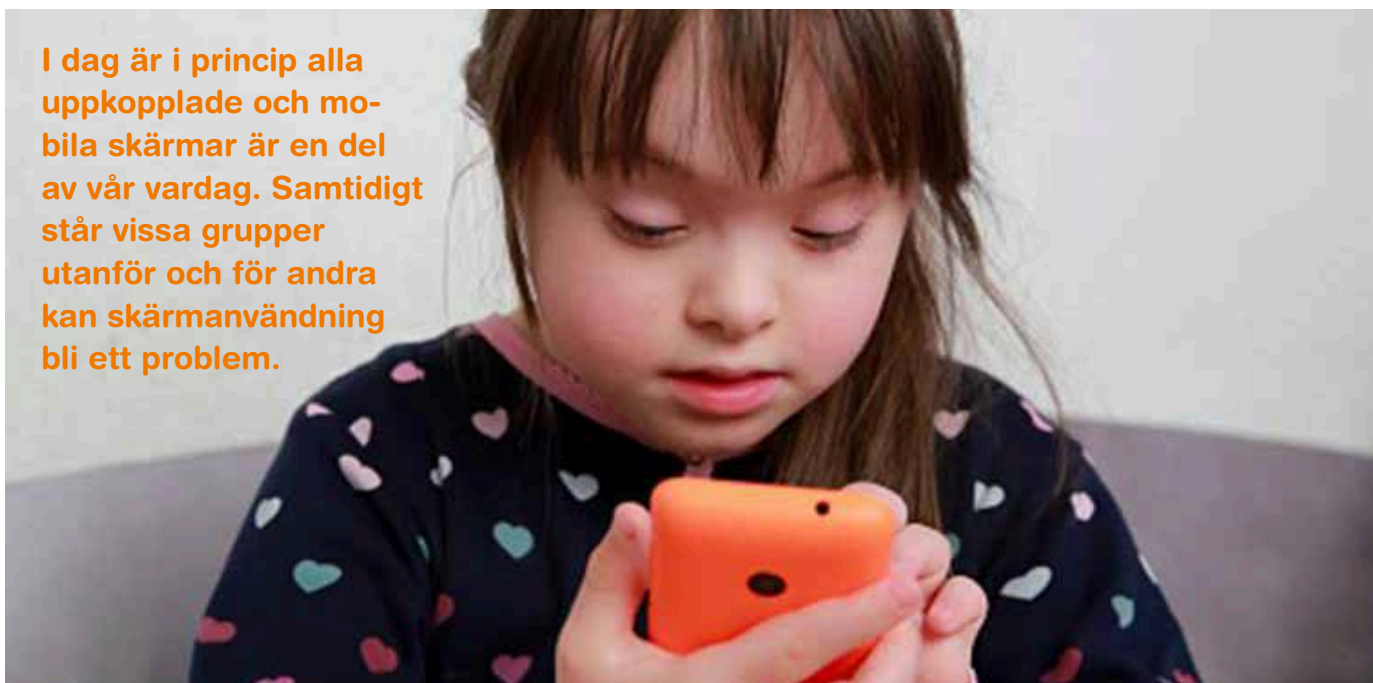
Datorspel för barn med motoriska svårigheter

Tom Ek gillar själv att spela datorspel och hjälper gärna barn och unga att få tillgång till den världen.

– När det gäller själva spelen, finns bland annat Look to learn på tobii.se där man kan prova på tre av datorspelen gratis.

I dag är i princip alla uppkopplade och mobila skärmar är en del av vår vardag. Samtidigt står vissa grupper utanför och för andra kan skärmanvändning bli ett problem.

Skärm och nätanvändning bland unga med IF

KRISTIN ALFREDSSON ÅGREN forskar kring hur unga med IF, från 13 år och uppåt, använder internet och digital teknik.

Kristins studier baseras på unga med lindrig och måttlig grad av IF. De med svårare grad använder också nätet till att kolla på film eller lyssna på musik, men då med hjälp av andra.

Ungefär två tredjedelar har tillgång till smarta telefoner. I gruppen unga utan IF har i princip alla en smart telefon. Men desto fler i IF-gruppen har tillgång till en surfplatta.

Tillgången till internet varierar. De flesta unga med IF som bor hemma har wifi samt mobilabonnemang som går att koppla upp mot nätet. De som däremot bor i en grupp- bostad har inte alltid tillgång till internet. Det beror på att inte alla kommuner erbjuder wifi till de boende. Det finns inte heller krav på att de ska göra det. Mobilabonnemang är ofta en ekonomisk fråga. Många unga vuxna med IF har låg inkomst och får nöja sig med de billigaste och enklaste abonnemangen.

DE UNGA MED IF som är på nätet gör i princip samma sak som andra unga. De ser på film och lyssnar på musik, men i mindre

utsträckning. Ungefär hälften av de unga med IF använder sociala medier. De använder sociala medier i identitetsutvecklande syfte, för att ha kontakt med släkt och vänner samt för att hålla sig uppdaterade om vad som händer i världen. Att sociala medier används i lägre utsträckning jämfört med unga utan IF beror på att de har svårt att skapa konton själva och inte alltid får hjälp med det. Rädslan för att de ska utsättas på nätet gör att närstående eller personal, inte alltid tillåter sociala medier. Bildsamtal via exempelvis FaceTime eller Skype används däremot av nästan alla unga med IF.

Spel används av många med IF och i stor utsträckning.

FÅ UNGA MED IF uppger att de använder nätet för att lära sig nya saker. De är inte heller särskilt delaktiga på nätet. Även om många använder en smart telefon eller en surfplatta är de mer passiva användare. De konsumerar tjänster, men är inte så aktiva själva.

För att unga med IF ska kunna bli mer delaktiga behöver både tekniken och internet bli enklare att använda. Tjänster behöver vara mer tillgängliga och läsplattor och smarta te-

lefoner behöver anpassas. Mycket går att göra i dag, men det finns inte alltid någon kunskap som kan hjälpa till med det.

KRISTINS FORSKNING visar att föräldrar till barn med IF oroar sig mindre än föräldrar till barn utan IF. De är generellt mer positiva och ser möjligheter med nätet för sina barn. En teori är att de här föräldrarna ser den digitala eftersläpningen som ett problem och att de vill att barnet ska vara mer delaktigt.

DET ÄR EN UTMANING att göra unga med IF mer delaktiga. De anpassningar som krävs varierar beroende på grad av IF och kognitiv förmåga. Därför är det viktigt att kunna erbjuda flera olika typer av anpassningar. Den digitala kompetensen behöver också öka hos dem som ger stöd till de unga: lärare i anpassad skola, så kallad särskola, och personal på boenden samt daglig verksamhet. Det är också viktigt att jobba för en attitydförändring. I dagens digitaliseringstakt måste unga med IF tillåtas använda den digitala tekniken och nätet precis som alla andra. ■

Källa: www.habilitering.se

HVBGuiden.se**LSSGuiden.se**

EVENTKALENDER 2023

Fokus på kunskap, inspiration och nätverk

Vi arrangerar effektiva event för professionella inom HVB, Familjehem, Stödboende, Skyddat boende, Öppenvård och LSS.

Välkommen till våra eventdagar!

EVENT	ORT	DATUM	PLATS
Våren 2023			
HVB-/Familjehemsdagen	Stockholm	2023-03-15	7A Odenplan
LSS-dagen	Stockholm	2023-03-16	7A Odenplan
HVB-/Familjehemsdagen	Lund	2023-04-20	Scandic Star Lund
HVB-/Familjehemsdagen	Skövde	2023-05-23	Skövde Kulturhus
Hösten 2023			
HVB-/LSS-/Fam.hem.dagen	Göteborg	2023-09-15	Radisson Blu Scandinavia Hotel Gbg
HVB-/Familjehemsdagen	Stockholm	2023-09-27	7A Odenplan
LSS-dagen	Stockholm	2023-09-28	7A Odenplan
HVB-/Familjehemsdagen	Malmö	2023-10-19	Scandic Triangeln
HVB-/LSS-/Fam.hem.dagen	Växjö	2023-10-26	Växjö Konserthus
HVB-/LSS-/Fam.hem.dagen	Uppsala	2023-11-23	Norrlands Nation

Kontakta oss för mer information och anmälan:

08-459 24 20 • info@cura.se

www.hvbguiden.se och www.lssguiden.se

Avsändare: ComCura PlaceringsService AB, Industrivägen 1, 171 48 Solna
08-459 24 20, info@hvbguiden.se

Posttidning B

Returadress: HVB&LSSGuiden.se

Industrivägen 1, 171 48 Solna

Adressändring: adress@cuna.se

Webbaserat behandlingsstöd - av och för vårdare

Nu med helt ny dokumentmodul
Krypterat, delningsbart och GDPR-anpassat

Boka en demo nu på
www.rattspar.se

IT-stödet som växer med verksamheten
Ring 018-56 54 95 och få hjälp med er lösning

JOURNAL RÄTT SPÅR